

УДК 636.32/38.082

Лесновська О.В.*

Дніпропетровський державний аграрний університет

ВОВНОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОВЕЦЬ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Вовнова продуктивність овець залежить від генетичних особливостей, віку, вгодованості тварин, площі шкіри, густини руна, товщини і довжини вовни. Дослідженнями встановлено, що з метою покращення рівня вовнової продуктивності, підвищення настригу вовни та виходу чистої вовни овець асканійської м'ясо-вовнової породи дніпропетровського типу необхідно використовувати баранів-плідників породи тексель.

Ключові слова: вовнова продуктивність, настриг вовни, асканійська м'ясо-вовнова порода дніпропетровського типу, олібс, тексель.

Вовна має важливе народногосподарське значення як сировина для переробної промисловості. Не дивлячись на те, що в даний час випускається велика кількість штучних та синтетичних тканин, натуральна вовна як і раніше залишається кошовною і у багатьох випадках незамінною сировиною для вироблення високоякісних тканин і трикотажних виробів. Зі всіх видів сільськогосподарських тварин основну масу вовни отримують від овець.

Особливості вовнової продуктивності м'ясо-вовнових овець різних порід і типів визначається властивостями і кількістю вироблюваної ними продукції. А.Н.Ульянов [8] відзначає, що сучасні напівтонкорунні породи овець м'ясо-вовнового напрямку продуктивності відрізняються великою різноманітністю по настригу вовни, її довжині, товщині, технологічним і іншим властивостям. Ці відмінності мають спадкову обумовленість.

Багато вчених вивчали вовнову продуктивність помісних тварин, отриманих від різних схем схрещування тонкорунних і тонкорунно-грубововнових маток з баранами напівтонкорунних м'ясо-вовнових порід. Вони відзначають, що вже в першому поколінні можна отримати помісей, які за окремими показниками вовнової продуктивності, або по комплексу ознак перевершують матерів і однопітків від тонкорунних [1, 5].

П.І. Польська, Г.П. Калащук та ін. [4] стверджують, що вовнова продуктивність у кросбредних овець є найважливішою господарсько-корисною ознакою і тому в напівтонкорунному м'ясо-вовновому вівчарстві значний інтерес представляє вивчення закономірностей формування вовнової продуктивності.

Останнім часом проводиться багато робіт, що пов'язано з міжпородним схрещуванням з метою покращення м'ясної продуктивності овець. При цьому багатьма дослідженнями вивчається вплив схрещування тонкорунних і напівтонкорунних маток з баранами порід суф фольк, шароле, олібс, тексель на м'ясні якості нащадків [5,6,7]. На підставі досліджень встановлено, що цей метод розведення сприяє значному підвищенню швидкості росту помісей, поліпшенню їх відгодівельних та м'ясних якостей. Проте вовнова продуктивність помісного молодняка, отриманого від поглинального схрещування напівтонкорунних вівцематок з баранами породи тексель та олібс, вивчена недостатньо.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проводили на базі ТОВ «Шаролезька вівця» Новомосковського району Дніпропетровської області. В умовах

* Науковий керівник: Похил В.І., кандидат с-г. наук, доцент

господарства проведено схрещування вівцематок асканійськоїмясо-вовнової породи дніпропетровського типу (АМД) з баранами-плідниками олібстатексель. Використовуючи схрещування, отримали помісей другого покоління за породою олібс(F_2 Ол) та тексель (F_2 Т).

Вовнову продуктивність вивчали на підставі індивідуального обліку настригу вовни у всього піддослідного поголів'я з точністю до 0,1 кг. При стрижці овець у молодняку індивідуально визначали настриг немитої вовни з метою подальшого визначення виходу митого волокна.

Вихід митого волокна визначали згідно методик ВІТу[2] в лабораторних умовах кафедри технології виробництва продуктів тваринництва Дніпропетровського державного аграрного університету шляхом встановлення процентного відношення маси митої вовни до маси немитої вовни за допомогою гідравлічного приладу ГПОВ-2М.

Результати досліджень. Метою наших досліджень було вивчення рівня вовнової продуктивності та якісних показників вовни чистопородного та помісного молодняку, отриманого від схрещування баранів-плідників породи олібста тексельзвівцематкамиасканійської м'ясо-вовнової дніпропетровського типу.

Рівень вовнової продуктивності вивчали у піддослідного молодняку у віці 6-7 (настриг пояркової вовни), а також в 14-15 місяців.

Дослідженнями встановлено, що настриг пояркової немитої вовни в піддослідного молодняка 6-7-місячного віку знаходиться в межах 0,70-0,94 кг, а чистої - 0,35-0,48 кг (табл. 1).

Таблиця 1. Вовнова продуктивність піддослідного молодняку, $n = 50$, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Генотип	Настриг вовни, кг:		Вихідчистого волокна, %	Коефіцієнтвовновості, г	
	у віці 6-7 місяців				
	немитої	чистої		немитої	
АМД	0,88±0,058	0,44±0,044	50,6	АМД	0,88±0,058
F_2 Т	0,94±0,061	0,48±0,032	51,4	F_2 Т	0,94±0,061
F_2 Ол	0,70±0,31**	0,35±0,027	50,0	F_2 Ол	0,70±0,31**
	у віці 14-15 місяців				
АМД	4,93±0,123	2,82 ±0,101	57,2	АМД	4,93±0,123
F_2 Т	5,16±0,110	3,01±0,090	58,3	F_2 Т	5,16±0,110
F_2 Ол	4,23±0,121**	2,39 ±0,120	56,5	F_2 Ол	4,23±0,121**

Примітка: * $P > 0,95$; ** $P > 0,99$ в порівнянні з АМД.

Пояркова вовна являється чудовою сировиною для виготовлення тканин серії «штучне хутро», а також тонко-дисперсних суконних, войлочних тканин. По настригу немитої пояркової вовни піддослідні помісні яркиза породою тексель перевершували чистопорідних АМД на 6,8%, нащадки олібса - на 20,4 % ($P > 0,99$). У тварин за текселем спостерігалася тенденція вищого виходу чистого волокна в порівнянні з помістями за олібсом та чистопорідними АМД (на 2,7 і 1,6 %).

За настригом вовни в оригіналі і чистому волокні між чистопорідними і помісними ярками в 14-місячному віці є певні відмінності. Так, за кількістю немитої і митої вовни найбільшою продуктивністю відрізнялися помісні ярки від текселя, які

перевершували чистопорідних ярк АМД за настригом немітої та чистої вовни відповідно на 4,7 і 6,7%. Яркі за олібсом мали вірогідно менший настриг немітої вовни в порівнянні з чистопородними АМД на 14,2 % ($P>0,99$).

Вихід митого волокна у чистопорідних ярк АМД та помісей за олібсом був нижчим на 0,8 та 1,4 абсолютних відсотка порівняно з помісними тваринами від текселя.

Критерієм міри поєднання маси тіла і руна служить коефіцієнт вовновості, величина якого вказує на кількість вовни в грамах, що припадає на 1 кг живої маси тіла. Зазвичай коефіцієнт вовновості використовується для відбору тварин, що поєднують високу вовнову продуктивність з великою живою масою. Нами встановлено, що коефіцієнт вовновості у ярк за олібсом склав при розрахунку оригінальної вовни 26,7, чистої - 13,7 г. У помісей за текселемта чистопорідних АМД ці показники були дещо вище і становили 31,3 та 30,0 по настригу вовни в оригіналі та 15,7 та 15,1 г відповідно по настригу чистої вовни, але різниця між порівнювальними групами була недостовірною.

Перевага помісних ярк над чистопородними однолітками АМД встановлена по коефіцієнту вовновості і в 14-місячному віці. Помісні однолітки від текселя переважали чистопорідних ярк АМД за коефіцієнтом вовновості немітої та митої вовни на 2,6 та 4,5%, відповідно. На нашу думку, це обумовлено вищим показником настригу вовни в оригіналі та виходом чистого волокна в помісей і меншою живою масою чистопорідних АМД.

Таким чином, слід відмітити, що досить високе відношення настригу вовни в оригіналі до живої маси відмічено у всіх піддослідних групах, що пов'язано з добрими показниками вовнової продуктивності.

Висновок. Узагальнюючи результати за комплексом показників, які характеризують вовнову продуктивність, нами встановлено, що використання баранів-плідників тексель на вівцематках асканійської м'ясо-вовнової породи дніпропетровського типу позитивно вплинуло на вовнову продуктивність та її якісні характеристики: збільшився настриг вовни та вихід чистої вовни. Схрещування з баранами-плідниками породи олібс призводить до отримання скоростиглого молодняка з незначним зменшенням настригу вовни та виходу чистої вовни.

Література

1. Махдиев М.М. Некоторые результаты повышения шерстной продуктивности овец грозненской породы / М.М. Махдиев, В.А. Мороз, Н.И. Ефимова // Зоотехния. – 2011. – №10. – С.25-26.
2. Методически рекомендации по изучению мясной продуктивности овец. – Москва, 1978. – 45 с.
3. Отрадных В.А. Продуктивность овец северокавказской мясо-шерстной породы в условиях Пензенской области / В.А. Отрадных, Ю.Н. Фролов // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2005. – № 1. – С. 26-28.
4. Польська П.І. Продуктивність і фізико-хімічні властивості вовни інтенсивних типів овець асканійської м'ясо-вовнової породи в екстремальних умовах / П.І. Польська, Г.П. Калащук та ін. // Науковий вісник "Асканія-Нова": наук.-теорет. фах. журнал. – Асканія-Нова, 2008. – Вип. 1. – С. 231-240.
5. Похил В.І. Ефективність схрещування баранів м'ясної породи олібс з матками дніпропетровського типу асканійської м'ясо-вовнової породи / В.І. Похил, О.М. Задорожня // Вісник ІТ ЦР УААН. – Дніпропетровськ, 2008. – Вип. 4. – С. 178-192.
6. Семенов С.И. Результаты скрещивания тонкорунных и помесных маток с тонкой шерстью с мясо-шерстными баранчиками / С.И. Семенов, Т.З. Тимашов, Т.К. Тамбиев и др. // Разведение овец и коз: шерстование. – 1985. – С.11-16.
7. Топіха І.Н. Основні проблеми розвитку галузі вівчарства та шляхи їхнього розв'язання / І.Н. Топіха // Пропозиція. – 2000. – №1. – С. 116-121. Pelagus problem sovium fetura industria et via alloqui / IN Topiha // Offer

8. Ульянов А.Н. Племенная работа в полутонкорунном мясо-шерстном овцеводстве / А.Н. Ульянов – Москва: Россельхозиздат, 1985. – 206 с.

References

1. Makhdyev M.M. Nekotorye rezultaty povysheniya sherstnoi produktyvnosti ovets hroznenskoj porody /M.M.Makhdyev, V.A.Moroz, N.Y. Efymova // Zootekhnika. – 2011. – №10. – S.25-26.
2. Metodicheskye rekomendatsyy po izucheniymiasnoiproduktyvnostyovets. – Moskva, 1978. – 45 s.
3. Otradnov V.A. Produktyvnostiovetssverokavkazskoimiaso-sherstnoiporody v usloviakh Penzenskoioblasty / V.A. Otradnov, Yu.N. Frolov // Ovtsy,kozy, sherstianoedelo. – 2005. – № 1. – S. 26-28.
4. Polska P.I. Produktyvnist i fizyko-khimichni vlastyvoli vovny intensyvnykh typiv ovets askaniiskoi miasovovnoivoj porody v ekstremalnykh umovakh / P.I. Polska, H.P. Kalashchuk ta in. // Naukovyi visnyk "Askaniia-Nova" : nauk.-teoret. fakh. zhurnal. – Askaniia-Nova, 2008. – Vyp. 1. – S. 231-240.
5. Pokhyl V.I. Efektyvnist skhreshchuvannia baraniv miasnoi porody olivs z matkamy dniproperetrovskoho typu askaniiskoi miasovovnoivoj porody /V.Y. Pokhyl, O.M. Zadorozhnia // Visnyk IT TsR UAAN. – Dnipropetrovsk, 2008. – Vyp. 4. – S. 178-192.
6. Semenov S.Y. Rezultatyskreshchivaniatonkorunnykh y pomeshnykh matok s tonkoisherstiu s miaso-sherstnymy baranchykamy / S.Y. Semenov, T.Z. Tymashov, T.K. Tambyev y dr. // Razvedeniyeovets y koz: sherstovedeniye. – 1985. – S.11-16.
7. Topikha I.N.Osnovni problemy rozvytku haluzi vivcharstva ta shliakhy yikhnioho rozviazannia / I.N. Topikha // Propozytsiia. – 2000. – №1. – S. 116-121. Pelagus problem sovium feturaindustriaetviasalloqui / IN Topiha // Offer
8. Ulianov A.N. Plemennaiarabota v polutonkorunnommiaso-sherstnomovtsevodstve / A.N. Ulianov – Moskva: Rosselkhozyzdat, 1985. – 206 s.

УДК 636.32/38.082

ШЕРСТНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ ОВЕЦ РАЗНЫХ ГЕНОТИПОВ / Лесновская Е.В.

Шерстная продуктивность овец зависит от генетических особенностей, возраста, упитанности животных, площади кожи, плотности руна, толщины и длины шерсти. Исследованиями установлено, что с целью улучшения уровня шерстной продуктивности, повышения настрига шерсти и выхода чистого волокна овец асканийской мясо-шерстной породы днепропетровского типа необходимо использовать баранов-производителей породы тексель.

Ключевые слова: шерстная продуктивность, настриг шерсти, асканийская мясо-шерстная порода днепропетровского типа, олибс, тексель.

UCC 636.32/38.082

WOOLLEN THE PRODUCTIVITY OF SHEEP OF DIFFERENT GENOTYPES / Lesnovskaya E.V.

Woollen the productivity depends on genetics features, age, body condition of animals, skin area, density fleece, thick and long hair. Research has shown that in order to improve the level of wool productivity, increase wool clip and out of pure fiber Askanian sheep meat-woollen breed of Dnepropetrovsk type to use rams Teksel breed.

Keywords: Woollen the productivity, nastrig wool, Askanian meat-woollen breed of dneproperetrovsk type olivs, teksel.

Рецензент: Северов О.В., кандидат с.-г. наук, доцент, Дніпропетровський державний аграрний університет